

HAMSUN-NYTT

Hamsun-Selskapets informasjonsblad 3/2024

*Nu er trekkfuglene borte; lykkelig reise og velkommen tilbake!
Meiser og hengetiter og en og annen jernspurv lever alene i urer
og kratt; pippip! Alt er så underlig forandret, dvergbjørken blør
rødt mot de grå stener, en blåklokke hist og en geiterams her
reiser seg opp av lyngen og vugger seg og suser sakte en sang;
hysj!*

(Pan, 1894)

Fine Hamsundager på Hamarøy

Hamsundagene på Hamarøy 4.-10. august er vel overstått. Festivaldeltakerne fikk oppleve Hamsuns liv og verker på mane og varierte måter fra sang og teater til foredrag, forfattermøter og frokostsamtaler.

Hamsun-Selskapet bidro til programmet med blomsterkrans ved bysten i Hamsund, to foredrag og en scenesamtale med hhv. Knut Michelsen om Hamsun, teater og dialogkunst,

Bildet over: Sosialt med bl.a. quiz på Skogheim: May Valle, Merete A. Lyngstad og vårt ferskeste æresmedlem, Mina Ellingsen.

Bildet under: Foredragsholder Kamilla Aslaksen og nestleder i Selskapet Truls Nilsen besøker bysten i Hamsund

Kamilla Aslaksen om katalogisering av Hamsuns boksamling på Nørholm og foredrag av Ronald Rusaanes etterfulgt av samtale mellom ham og Selskapets leder Hege Faust om Hamsun og jurister.

Årsmøtet ble avviklet som vanlig, etterfulgt av en verdig minnestund for Even Arntzen. Tradisjonen tro arrangerte vi på fredagskvelden en sosial samling for medlemmer og andre Hamsuninteresserte. Ett nytt æresmedlem ble utnevnt: Mina Ellingsen. Hun er en ildsjel fra Hamarøy som har lagt ned et utall ubetalte arbeidstimer med å sy kostymene til Hamarøy Teaterlags mange Hamsunforestillinger.

Hamsun-Selskapet ønsker atter å takke både Fritt ord og Gyldendal for økonomisk støtte, Hamarøy kommune for lån av Skogheim og Hamsunsenteret for samarbeid om arrangementer, lokaler og teknisk gjennomføring.

***Marie min* – teateroppsetning basert på Marie Hamsuns liv**

17.-19. oktober settes forestillingen *Marie min* opp på Beddingen kulturhus i Bodø. Dette er et scenisk portrett over Marie Hamsun. Et viktigformål med denne forestillingen er å vise at Marie var mer en bare sin manns kone og en som stod på feil side under krigen.

Illustrasjon til venstre:
Silje Sandodden Kise

På nettsiden til Bodø 2024 uttaler regissøren at de ikke primært ønsker å lage et utpreget provoserende eller kontroversielt stykke om Marie, selv om det kanskje ikke er helt til å unngå. De vil heller fokusere på Marie som historisk skikkelse uten å posisjonere seg moralsk eller polemisk. De ønsker å løfte henne frem i sin kompleksitet og bruke hennes historie til å si noe om det å være menneske, om kvinnen, om vår historie, om å skrive og skape, om Knut Hamsun, om å kjempe, om å feile og om det å være mange ting på en gang. Marie Hamsun avslører en styrke på mange vis, blant annet gjennom det turbulente og krevende samlivet med Hamsun. Dette har uten tvil begrenset henne på mange livsområder, men hun har likevel maktet å være en motpart til Knut og en levende aktør i sitt eget liv. Marie blir oppfattet som en interessant skikkelse med bakgrunn i at hun ikke er lett å forstå. Forestillingen setter fokus på en historie som er preget av mye alvor og tragedie, men har også vakre partier med sårbarhet, ømhet, vitalitet og vilje til liv.

Forfatteren Thomas Espedal har skrevet manus til denne splitter nye forestillingen. Skuespillerne er Sunniva Birkeland Johansen, Mathias Asplund og Marie Skogvang Stork. Scenograf er Silje Sandodden Kise. Komponist er Marie Kvien Brunvoll, og i registolen er Sara Bruteig Olsen.

Billetter til forestillingen blir kunngjort via internettsiden til Bodø 2024.

Minneord om Henny Moan (1936 – 2024)

Av: Alf-Einar Øien

Under Hamsun-Selskapets sosiale sammenkomst for medlemmene på Hamsundagene i Hamarøy 9. august i år, spurte flere etter Henny, for hun hadde jo så å si alltid vært sammen med oss. Problemene hennes med synet kjente vi til, og at lengre reiser kunne være vanskelig, men ikke visste vi da at vi ikke skulle få treffe henne flere ganger.

Helt fra oppstarten av Hamsundagene i 1982 hadde Henny vært en så naturlig og sentral deltaker på arrangementene, og hun bidro mer enn gjerne som kunstner. Honorar ville hun aldri høre noe av! Gleden

ved å få være med var betaling nok for Henny.

Da en rekke nasjonalt kjente kulturpersoner rundt midten av 1980-tallet tok til orde for å danne et Hamsun-selskap, var Henny selvsagt blant de ivrigste initiativtakerne. Ikke noe var da mer naturlig enn at hun også med sitt engasjement gikk inn som ett av styremedlemmene da Hamsun-Selskapet formelt ble dannet under et konstituerende møte 11. august 1988.

I så å si alle år fram til og med 30-årsjubileet for Hamsun-Selskapet på Hamarøy i 2018, var hun til stede, bidro med kunstneriske uttrykk, og på selve jubileet spontant med resitering av Hamsun-tekst. Vakkert og gripende av den da 82 år gamle og fremdeles livskraftige skuespilleren og Hamsun-vennen.

Hennys bragder og status som landskjent scenekunstner er vel kjente. Det så vi klart bl.a. da NRK like etter hennes død la ut filmen *De dødes tjern* der Henny hadde hovedrollen. Hennes omfattende CV kunne lett gitt henne nykker som tilhører en diva, men det passet slett ikke for Henny, så for oss i Selskapet forble hun alltid den nære, varme, engasjerte og *enkle* Hamsun-vennen. Ordet enkel er her ment utelukkende positivt, for hun ville ikke på noen måte ta ekstra plass. Et eksempel på det er da hun ved det ovenfor nevnte jubileet insisterte på ikke å bo på stedets motell, men ligge på et langt enklere hybelhus – slik hun alltid hadde gjort tidligere år. Og – selvsagt for henne – bidro hun som alltid uten å ville ha honorar, hun bidro av sin kjærlighet til kunsten og Hamsun, for selve **saken**, som hun uttrykte det.

For Hamsundagene og for Hamsun-Selskapet har en nær og varm venn lagt inn årene for godt, og vi lyser fred over Hennys minne.

Bildet av Henny, tatt av Randi Eilertsen i forbindelse med jubileet i august 2018, synes vi på en fortreffelig måte illustrerer Hennys liv og virke: Kystkvinnen Henny Moan fra Gratangen i vind og blåst som holder om Ingun Dahlins ene skulptur av *Kystkvinnene* i Kunstparken på Tranøy i Hamarøy.

Mye Hamsun i regi av Grimstad by museer i høst

21.10.24 kl. 19:00 vises teaterforestillinga «She kissed me and made me drunk». I oktober er det også en kunstutstilling med samme tittel som inkluderer kreativ omvisning og aktive veier inn til Hamsuns univers. Medvirkende i teateret: Tonje Røyset Jørgensen og Lars Emil Nielsen. Regi: Inger Helen Kilsti. Forestillinga spilles i Hamsun-museet, Storgata 44, Grimstad.

19.11.24 kl. 18:30 vises spillefilmen «Telegrafisten» (1993), basert på Hamsuns roman *Sværmere* fra 1904. Regi: Erik Gustavson og manus: Lars Saabye Christensen Sted: Grimstad kulturhus, Vesle Hallvard.

Mer info og billetter til «She kissed» og «Telegrafisten»: gbm.no/hva-skjer/

26.11.24 kl. 19:30-20:30: «I Hamsuns kalosjer – et muntert drama om nøysomhet og hagebruk». Foredrag ved Dag Hoel, omtalt som heimstaddikting om fellesskap, dårskap og hønens plass mellom alt som puster. Hoel er filmprodusent, fotoreporter, sakprosaforfatter og foredragsholder med mye internasjonal erfaring. Arrangementet er gratis. Sted: Grimstad bibliotek.

Fra Hamsun-Selskapets kunstsamling: Tore Hamsun

I Selskapets første nummer av Hamsun-Nytt etter årets Hamsundager på Hamarøy føles det naturlig å presentere kunst vi har fått av eller gjennom Knut Hamsuns sønn Tore Hamsun (1912 – 1995).

Tore Hamsun var helt fra oppstarten av Hamsundagene i 1982, og senere av Hamsun-Selskapet i 1988, en særdeles viktig samarbeidspart og venn. Han var på mange måter bindeleddet mellom både Selskapet, Hamarøymiljøet og familien. Tore representerte familierettighetene, og ett eksempel på tilliten og det nære samarbeidet med ham, ble tillatelsen Hamarøy Teaterlag fikk til å kunne dramatisere alt de ønsket av Hamsun-tekster, og det uten noen form for forhåndsgodkjenning!

Vi presenterer denne gangen i alt tre portretter som Tore til ulike tider laget av faren.

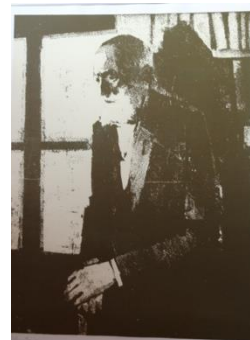
Det første, «nærbildet» av farens ansikt (til venstre) ble laget i 1991 etter gjentatte oppfordringer av Hamsun-Selskapet. Bildet ble produsert i 150 eksemplarer og 50 av disse ble gitt som gave til Selskapet og solgt til medlemmer. Inntektene fra dette salget ønsket Selskapet bruke til å bygge opp et stipendfond som unge Hamsun-interesserte kunst- og kulturarbeidere kunne søke på.

Det serigrafiske trykket (til høyre) av den aldrende Knut Hamsun, ble formidlet av Leif Hamsun etter faren Tores død.

Det siste i rekken av portretter er et maleri (til venstre) som Tore laget allerede i 1951.

Det ble gitt som bryllupsgave til vennene Anne Marie og Jan Thurmann-Moe. De testamenterte så maleriet til Hamsun-Selskapet som arv i 2016.

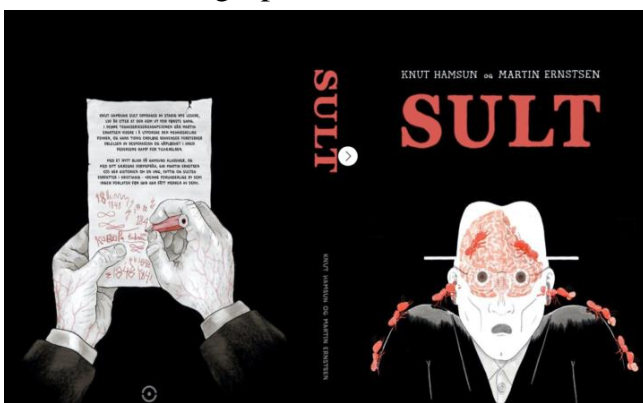

***Sult* – tonesatt og animert på film!**

De to musikerne og prosjektledere Anette Abelsen og Pernille Skjelbred er snart ferdige med å produsere en *Sult*-animasjon ment for filmlerretet. De har samarbeidet med tegneserieskaper Martin Ernstsens, animasjonsstudioet *Animaskin* og komponist Eivind Hannisdal. Styret i Hamsun-Selskapet liker initiativet og har innvilget en sum i støtte!

Prosjektet går ut på å tonesette og lage film ut av Ernstsens tegneserieversjon av *Sult* fra 2019. Slik bidrar de til å fremme Hamsuns forfatterskap samtidig som håper å kunne formidle klassisk musikk og stumfilmanimasjon til flere enn det tradisjonelle kjernepublikumet. Kunstfilmen vil både være en fullstendig film med lyd og bilde og ha en konsertversjon med live musikk spilt fra orkestergraven.

«Vi kaller det en moderne vri på det brølende 20-tallets stumfilmtradisjon, der elektronisk, fargesprakende surrealisme kveiler seg om en dyster, gråsort virkelighet.

Tonesatt stumfilmanimasjon basert på Martin Ernstsens bok fra 2019 er på vei!

Publikum dras inn i en fusjon av animasjon og ambisiøs filmmusikk, og sitter igjen med en ny forståelse av klassisk musikk, ny kunst og historien om en strevende kunstner i Kristiania», forteller de to prosjektlederne. Planen er å ha premiere i november, sannsynligvis på en kino i Oslo. Følg med på hamsun-selskapet.no og arrangementskalenderen der for mer info.

Intervju med Holbergpris-finalist Edvard Hove Rosenlund

Foto: Silje Katrine Robinson/Holbergprisen

Edvard Hove Rosenlund ble i mai tildelt tredjeprisen under utdelingen av den prestisjetunge Holbergprisen, med sitt forskningsprosjekt «Knut Hamsun 72 år etter hans død».

På nettsidene til Holbergprisen beskrives den slik:

Holbergprisen er en internasjonal forskningspris som tildeles årlig for fremragende vitenskapelig arbeid innenfor fagområdene humaniora, samfunnsvitenskap, jus og teologi.

Via e-post har Hamsun-Nytt gjennomført et kort intervju med Holberg-finalisten.

1. Hvordan oppsto dette Hamsun-prosjektet?

E.H.R: Da jeg først hørte om Holberg-prisen, fikk jeg to ulike idéer med én gang: Å forske på holdninger til Bybanen eller forske på hvordan folk ser på Knut Hamsun i dag. Jeg synes spørsmålet om Knut Hamsun er interessant på grunn av debattene rundt kansellering av forfattere som J.K. Rowling og Michel Houellebecq versus Knut Hamsun og hans nazi-sympatier. Bybanen ble raskt vraket til fordel for Hamsun.

Jeg ønsket å forske på noe kontroversielt, men spennende.

2. Hva fikk deg til å ville skrive om Knut Hamsun?

E.H.R: Knut Hamsun var en av Norges fremste forfattere. Han var verdsatt svært høyt, og dermed ble fallet enda større når han da for mange ble en landssviker. Nå til dags er det mye diskusjon om forfattere som må kanselleres, fjernes og ikke leses som følge av politiske utsagn de har kommet med. Utsagn som opprører mange. Det er ofte ungdommer som ønsker å kansellere disse forfatterne, men disse ungdommene har ikke mye kjennskap til Hamsun, og jeg var nysgjerrig på hva de tenker om han og kansellering generelt.

3. Hvordan føler du at unge menneskers forhold til Knut Hamsun er i dag?

E.H.R: Mitt inntrykk er at de ikke har sterke tanker om ham. Han var en forfatter som man lærer om i norskfaget på videregående, men etter dette tenker de ikke mer på ham. De har meninger og tanker rundt ham dersom man spør dem, men du må kanskje gi dem litt ekstra informasjon slik at det er lettere for dem å danne seg en konkret mening.

Men, det viktigste: Ingen ungdomme jeg har snakket med ønsker å fjerne/kansellere hverken Knut Hamsun eller hans forfatterskap. De tar avstand fra Hamsuns politiske holdninger, men ser viktigheten av å lære om både Hamsun selv og forfatterskapet.

Nytt lokallag: Hamsun-Selskapet avd. Follo

Knut Michelsen i storform sammen med styremedlem Terje Øien under Hamsundagene 2024.

Knut Michelsen er varamedlem i Hamsun-Selskapet på 3. året og bosatt i Ås i Akershus. Nå har han tatt initiativ til å etablere lokallag i Follo. Knut blir leder og har fått med seg tre karer fra Follo og omegn i styret.

Formålet med dette nye lokallaget er å fremme kunnskap om Hamsuns liv og forfatterskap spesielt i de ca. ti årene Hamsun oppholdt seg i Follo-regionen.

Lokallaget har egen facebook-side, og det er allerede både avholdt foredrag og kommet forespørsler om sådanne. Interesserte kan henvende seg til knutmic@gmail.com

Hamsun-Selskapet er en av Norges største litterære foreninger.

For spørsmål vedr. medlemskap, bøker i Skriftserien med mer, kontakt oss på e-post: polden@hamsun-selskapet.no eller ring/send sms: 95085285.
Hjemmeside: hamsun-selskapet.no

Har du tips til sak som kan passe i Hamsun-Nytt eller på vår hjemmeside, ikke nøl med å ta kontakt med en i Selskapets styre:

Hege Faust, Lillestrøm (leder), tlf. 95085285 (hege.faust@gmail.com)
Truls Nilsen, Senja (nestleder) (truls.nilsen@mtmu.no)
Terje Øien, Hamarøy (styremedlem) (terje.øien@hamarøy.kommune.no)

Varaer:

- 1: Nils M. Knutsen, Tromsø (nils.magne.knutsen@me.com),
- 2: Knut Michelsen, Ås
- 3: Ole-Andreas Sæbø Jensen, Bergen